

Caseta 3

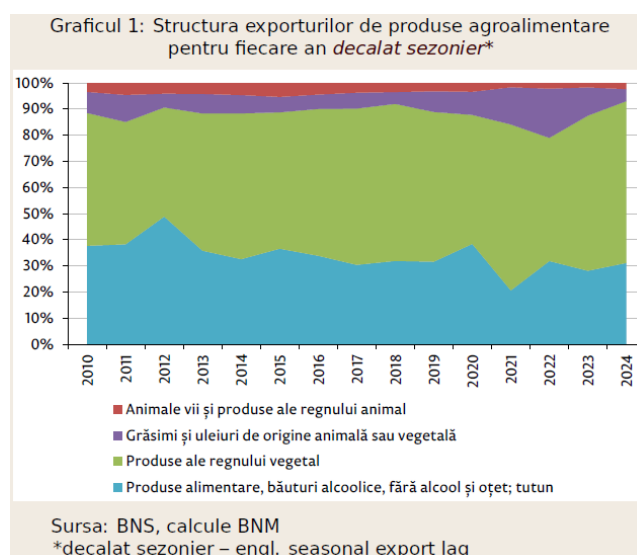
Relația dintre exporturile agroalimentare și producția agricolă internă

Analiza acestui subiect este esențială, având în vedere importanța sistemică a sectorului agricol în structura economiei Republicii Moldova, unde acesta are un rol indispensabil în generarea valorii adăugate brute și ocuparea forței de muncă, precum și de stabilizator al balanței comerciale.

Întrucât cea mai mare parte a recoltei agricole este în semestrul II, pentru a reflecta în mod adecvat dinamica exporturilor de produse agroalimentare este oportună analiza unei perioade ajustate, care începe cu trimestrul III al anului curent și se încheie în trimestrul II al anului viitor^a. Deoarece datele privind comerțul extern de bunuri, structurat pe grupe de produse conform nomenclurii combinate, sunt disponibile doar în USD, analiza exporturilor va fi realizată pe baza acestor valori, conștienți de faptul că ele includ și efectul fluctuațiilor de preț la export. Totuși, aceste variații nu constituie factorul dominant al dinamicii, care este determinată, în principal, de volumele reale, fapt ce permite ulterior corelarea directă cu evoluția producției agricole globale.

De menționat că, pe parcursul ultimilor 15 ani, ponderea exporturilor de produse agroalimentare în totalul exporturilor a variat între 37,2 la sută și 52,4 la sută (în medie 44,1 la sută). În baza acestor date putem evidenția poziția sistemică a exportului de produse agroalimentare în totalul exporturilor. Astfel, fluctuațiile anuale pronunțate ale exporturilor de produse agroalimentare sunt determinate de factori endogeni și exogeni, printre care se numără producția agricolă, prețurile internaționale și condițiile climaterice.

Conform informației prezentate în graficul 1, se evidențiază că exportul de produse agroalimentare este divizat în 4 grupe, iar cele mai mari volume sunt concentrate în exportul de „produse ale regnului vegetal” (ponderea majoră) și „produse alimentare, băuturi alcoolice, fără alcool și oțet; tutun”. De menționat că, ponderea ridicată a produselor vegetale în structura exporturilor reflectă orientarea spre livrarea de

^a Ex.: Dacă în anul 2024 producția globală agricolă s-a contractat, impactul asupra exporturilor de produse agricole a fost resimțit în semestrul II 2024 și în semestrul I 2025. Această decalare temporală reflectă structura sezonieră a exporturilor: în prima jumătate a anului exporturile se realizează, în mare parte, din stocuri, întrucât recoltarea produselor vegetale nu are loc în această perioadă. Astfel, variația producției afectează mai întâi stocurile și ulterior fluxurile de export efective.

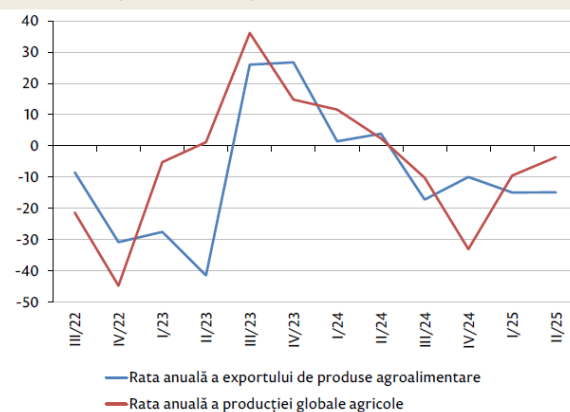
produse alimentare în formă brută, ceea ce limitează valoarea adăugată internă și accentuează dependența puternică de condițiile meteorologice și de volatilitatea prețurilor internaționale.

Pentru a estima corelația dintre evoluția sectorului agricol și dinamica exporturilor s-a recurs la analiza regresională (metoda celor mai mici pătrate). Rezultatele arată că exporturile de produse vegetale (în special cereale și semințe oleaginoase) sunt strâns corelate cu producția agricolă anuală. Astfel, în anii agricoli slabi exporturile se contractă brusc, în timp ce în anii cu recoltă bogată acestea cresc semnificativ. Totodată, celelalte grupe de produse prezintă o corelare redusă sau lipsa acesteia.

De menționat că, dependența puternică a exporturilor de ciclurile agricole reflectă o vulnerabilitate structurală a economiei, amplificând riscurile asupra balanței comerciale și asupra stabilității fluxurilor de venituri valutare.

Datele istorice (Graficul 2) confirmă dependența pronunțată a exportului de produse agroalimentare de evoluția sectorului agricol. Contractarea exporturilor de produse agroalimentare în trimestrul III 2024 – trimestrul II 2025 a fost determinată de reducerea volumului producției agricole din a doua jumătate a anului 2024, din cauza condițiilor meteorologice secetoase. În anul 2025, pe fundalul unor condiții meteorologice favorabile^b, producția agricolă înregistrează, conform informațiilor operative, o creștere robustă, depășind nivelul din anul 2024. Astfel, exportul de produse agroalimentare, după o perioadă de contractare, va reveni în palierul pozitiv pentru cel puțin patru trimestre consecutive, începând cu trimestrul III 2025. Această revigorare a sectorului agricol, în consecință și a exporturilor, va contribui la accelerarea ratei anuale de creștere a PIB, la reducerea presiunilor asupra balanței comerciale, dar și la majorarea fluxurilor de venituri valutare.

Graficul 2: Rata anuală a exportului de produse agroalimentare și cea a producției globale agricole (%)

Sursa: BNS, calcule BNM

De menționat că, revigorarea sectorului agricol și redresarea exporturilor agroalimentare reprezintă factorii determinanți pentru menținerea ritmului de creștere a PIB, confirmând tranziția economiei către o fază de expansiune susținută.

^b Cu excepția înghețurilor târzii de primăvară și a episoadelor severe de grindină, care au afectat livezile la nivel național.